

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

CIRCULAR ECONOMY – GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

- nowe dyrektywy UE

- nowy kształt rozszerzonej odpowiedzialności producenta

Krzysztof Kawczyński - Krajowa Izba Gospodarcza

Warszawa, listopad 2018 r.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

CIRCULAR ECONOMY - GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

- szansa czy zagrożenie dla przedsiębiorców ?

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

CE – perpetuum mobile, czyli gospodarka o obiegu zamkniętym

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Gospodarka o obiegu zamkniętym - odpady jako zasoby

- **Gospodarka o obiegu zamkniętym** = gospodarka cyrkulacyjna = gospodarka obiegowa .
- **Pakiet ambitnych i zmian** opierający się na założeniach KE, w tym m.in. dotychczasowy (tradycyjny) model linearnej gospodarki należy zastąpić „**zamknięciem obiegu**” **cyklu życia produktów** poprzez lepsze wykorzystanie zasobów.
- Według propozycji Komisji, **odpady winny być sposobem zwiększenia dostępności zasobów** dla przemysłu:
 - stawianie na **gospodarkę bezodpadową** lub nisko-odpadową,
 - **traktowanie odpadów jako surowca** jako fundamentalna zasada wytwarzania,
 - „**optymalizacja wykorzystania zasobów**” skutkująca zmniejszeniem ilości odpadów,
 - **postępowanie z odpadami** winno być oparte przede wszystkim na ich recyklingu.
- Poważna **przebudowa świadomości i podejścia do konsumpcji** zróżnicowanych społeczeństw europejskich oraz biznesu – ogromny i wieloletni projekt inżynierii społecznej.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Nowe dyrektywy UE dotyczące odpadów

14 czerwca 2018 roku zostały opublikowane zmiany w dyrektywach nowelizujące dotychczasowe przepisy UE w zakresie gospodarki odpadami:

- **Dyrektywa PE i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów**
- **Dyrektywa PE i Rady (UE) 2018/850 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów**
- **Dyrektywa PE i Rady (UE) 2018/852 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych**
- **Dyrektywa PE i Rady (UE) 2018/849 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywy 2000/53/WE w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji, 2006/66/WE w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów i 2012/19/UE w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego**

Najważniejsze zmiany wprowadzone dyrektywą w sprawie odpadów:

- **zmiana definicji bioodpadów** (według zmienionej dyrektywy bioodpady mogą pochodzić również m.in.: z biur, hurtowni),
- **wprowadzenie definicji** m.in.: odpadów komunalnych, innych niż niebezpieczne, budowlanych i rozbiórkowych,
- rozwinięcie i **uzupełnienie przepisów** odnośnie systemu **ROP**,
- dodanie zapisu dotyczącego **procedury uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny** (zgodnie ze zmienioną dyrektywą KE Europejska lub poszczególne kraje należące do UE mogą wprowadzać kryteria odnośnie stosowania warunków uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny),
- wprowadzenie możliwości ustanawiania kryteriów dotyczących przeprowadzenia **procedury utraty statusu odpadu**.

Najważniejsze zmiany wprowadzone dyrektywą w sprawie odpadów c.d.:

- dodanie zapisu o mobilizowaniu przez kraje członkowskie do coraz **lepszego dostępu części zamiennych i miejsc napraw** oraz do darowizn artykułów spożywczych nadających się do spożycia,
 - **od 1 stycznia 2025 r. obowiązkiem selektywnej zbiórki** będą objęte również następujące grupy odpadów komunalnych
 - odpady tekstyliów,
 - odpady niebezpieczne,
- Obligatoryjność segregacji od 1 stycznia 2023 r. wprowadzono także dla bioodpadów.
- w zmienionej dyrektywie o odpadach założono ponadto **wzrost przygotowania do ponownego użycia i recyklingu** odpadów komunalnych do:
 - 55% do 2025 r.,
 - 60% do 2030 r.,
 - 65% do 2035 r.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Dyrektywa PE i Rady (UE) 2018/850 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 1999/31/WE o składowaniu odpadów wprowadza m.in.:

- obowiązek zmniejszenia do 2035 r. ilości składowanych odpadów komunalnych do maksymalnie 10 % całkowitej ilości wytwarzanych odpadów komunalnych.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Do najważniejszych zmian sformułowanych w dyrektywie o opakowaniach i odpadach opakowaniowych należy:

- **zwiększenie poziomu recyklingu** odpadów opakowaniowych odpowiednio do:
 - 65% do 31 grudnia 2025 r.,
 - 70% do 31 grudnia 2030 r.
- **docelowe poziomy recyklingu podniesiono** także dla materiałów opakowaniowych, które do 31 grudnia 2025 r. mają wynosić:
 - 75% papieru i tektury,
 - 70% szkła,
 - 70% metali żelaznych,
 - 50% tworzyw sztucznych,
 - 50% aluminium,
 - 25% drewna.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Zmiany w innych dyrektywach:

- o pojazdach wycofanych z eksploatacji,
- o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym,
- o bateriach i akumulatorach oraz zużytych bateriach i akumulatorach

odnoszą się przede wszystkim do zadań i możliwości ustanawiania przepisów pomagających w realizacji dyrektyw, czy mobilizacji do **realizowania gospodarki w obiegu zamkniętym**.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Tworzywa sztuczne - inne proponowane regulacje KE w ramach GOZ

- Dyrektywa Single Use Plastics

Uzasadnienie: zanieczyszczenie środowiska morskiego.

- **Wg KE ponad 70 proc. odpadów w morzach i oceanach (tzw. marine litter) to dziś plastikowe przedmioty jednorazowego użytku, czyli wykonane z tworzyw sztucznych sztućce, talerzyki, słomki do napojów lub patyczki higieniczne....**
- **Komisja ds. środowiska i zdrowia publicznego w Parlamencie Europejskim (ENVI) przyjęła rezolucję dotyczącą wprowadzenia w 2021 r. zakazu stosowania takich produktów.**
- **Inne jednorazowe produkty z tworzyw sztucznych np. pojemniki do żywności mają być wycofane z rynku od 2025 roku.**
- **Butelki po napojach od 2025 roku mają być zebrane i poddane recyklingowi w 90%.**
- **Filtry do papierosów - do 2025 roku ograniczenie stosowania o 50%, a do 2030 o 80%.**

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

GOZ - w najbliższych latach nowe przepisy UE wprowadzą m.in.:

- **Zakaz stosowania tworzyw sztucznych w niektórych produktach** jednorazowego użytku.
- **Cele dotyczące ograniczenia korzystania z niektórych plastikowych produktów** np. ograniczenie korzystania z plastikowych *pojemników na żywność i kubków na napoje*.
- **Nowe obowiązki nałożone na producentów:** Producenci będą pokrywać koszty gospodarowania odpadami i ich usuwania, a także koszty działań informacyjnych dotyczących *pojemników na żywność, opakowań (np. na chipsy i słodycze), pojemników i kubków na napoje, wyrobów tytoniowych z filtrami (niedopałki papierosów), nawilżonych chusteczek, balonów i lekkich plastikowych toreb*.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

c.d. **GOZ - w najbliższych latach nowe przepisy UE wprowadzą m.in.:**

- **Wysokie cele w zakresie w zakresie zbiórki i recyklingu** (vide: dyrektywa opakowaniowa).
- **Wymogi dotyczące oznakowania:** niektóre produkty będą wymagały precyzyjnego oznakowania informującego o szkodliwym wpływie produktu na środowisko, np. chusteczki higieniczne, pampersy.
- **Działania informacyjne:** Państwa członkowskie będą zobowiązane do edukacji konsumenckiej dot. negatywnego wpływu zaśmiecania otoczenia jednorazowymi produktami z tworzyw sztucznych oraz sposobu postępowania z odpadami.
- **Producenci narzędzi połowowych** z tworzyw sztucznych będą zobowiązani do pokrycia kosztów zbiórki odpadów z portowych urządzeń odbiorczych oraz kosztów ich transportu i przetwarzania.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

NOWY KSZTAŁT ROZSZERZONEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI PRODUCENTA

- konieczne zmiany w Polsce

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

CEP (Circular Economy Package) – warunki minimalne dla ROP

Nowy Art.8 w Dyrektywie Ramowej o odpadach – Ogólne wymagania dla systemów Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (poprzednio w CEP I – Aneks VII do Dyrektywy Ramowej).

Wymagania nałożone zostały na Państwa członkowskie !

Wymagania można podzielić na dwie grupy – Ogólne (Art.8A pkt 1) i Szczegółowe (Art.8A pkt3 i 4).

Warunki Ogólne dla systemów ROP (Art.8A pkt1):

- podział ról pomiędzy uczestnikami systemu,
- minimalne poziomy do osiągnięcia = poziomy wynikające z dyrektyw strumieniowych,
- odpowiedni system raportowania – ujednoczenie na poziomie UE,
- równość traktowania przedsiębiorców w systemach ROP,
- obowiązkowa edukacja ekologiczna i praca z mieszkańcami.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

CEP (CircularEconomyPackage) – warunki minimalne dla ROP

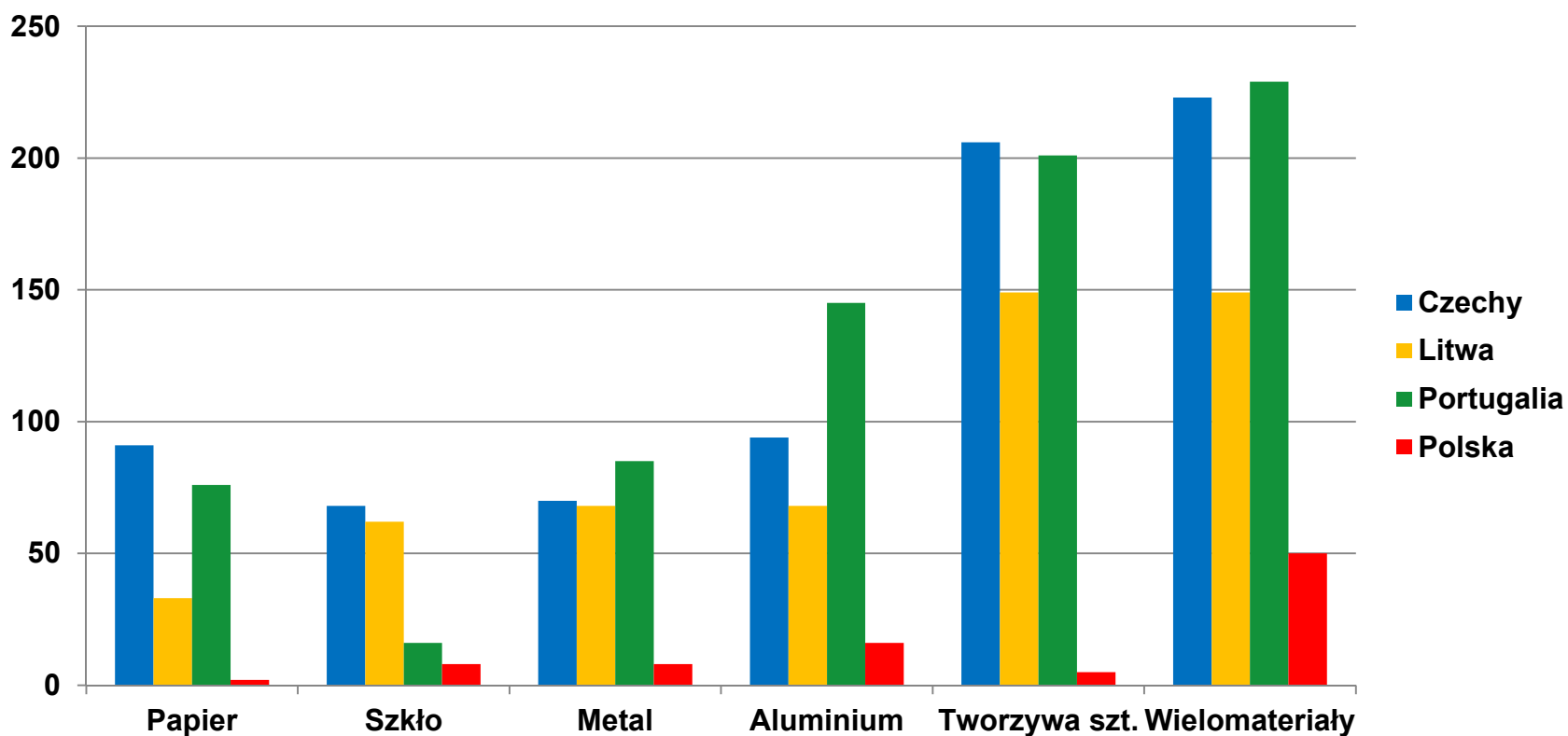
Minimalne warunki szczegółowe dla systemów ROP (Art.8A, pkt. 3 i 4)

- Definicja geograficznego obszaru działania systemu ROP.
- Środki organizacyjne i finansowe do realizacji wymagań ROP.
- Właściwy system kontroli i zarządzania oraz przejrzystość działania.
- **Oplaty ponoszone przez przedsiębiorców powinny pokrywać:**
 - Wszystkie koszty dotyczące zbiórki selektywnej, sortowania i przetwarzania wymagane do zrealizowania poziomów ustalonych dla organizacji (Art. 8A pkt1) pomniejszonych o przychody ze sprzedaży surowców wtórnych – **PEŁNE FINANSOWANIE PROCESU***
 - Koszty zapewnienia odpowiednich informacji konsumentom dotyczących systemów zbiórki i ograniczania „zaśmiecania” – **EDUKACJA EKOLOGICZNA***
 - Koszty raportowania - **MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.***
- Oplaty powinny być **zmiennie na bazie faktycznych kosztów przetworzenia odpadów**, a w przypadku korzystania z usług firm publicznych –powinny być oparte na bazie kosztów optymalnych świadczenia danej usługi.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Porównanie stawek opłat w ramach ROP w grupach opakowaniowych w wybranych krajach UE - 2017 rok *(wg PRO Europe, w EURO/Mg)*

Polskie opłaty w ramach ROP na odzysk i recykling są absolutnie unikalne w całej UE !!!

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Konieczne fundamentalne zmiany zasad działania nowego ROP w Polsce

- czytelne **zdefiniowanie odpowiedzialności** przedsiębiorcy wprowadzającego,
- **sposób kształtowania dopłat** od przedsiębiorców wprowadzających (algorytm),
- **wprowadzenie obowiązkowych standardów** w zbiórce selektywnej i segregacji,
- **określenie nowej organizacji systemu** odzysku i recyklingu opakowań,
- określenie systemu organizacyjnego **poboru i dystrybucji opłat z przemysłu**,
- **referencyjna wysokość dopłat** – faktyczne koszty procesu z narzutami,
- **ustanowienie instytucji regulatora systemu** – optymalnie w formule PPP,
- **uszczelnienie systemu i likwidacja nieprawidłowości** – baza dokumentów DPR/DPO,
- oczekiwany **termin przygotowania**: w roku 2019,
- oczekiwany **termin wdrożenia**: max od 2020 r. - nowa jakość ROP.

Obecna sytuacja na rynku i projektowane zmiany w UE wynikające z nowego kształtu ROP przełożą się na poważny wzrost kosztów gospodarowania odpadami opakowaniowymi, w tym zbiórki selektywnej i recyklingu odpadów opakowaniowych.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Zamiast podsumowania – rekomendacje KIG

Uwzględniając już dokonane na poziomie krajowym i UE oraz planowane zmiany prawa w celu optymalizacji kosztów gospodarki odpadami przedsiębiorcy powinni już dzisiaj :

1. **aktywnie uczestniczyć w procesie tworzenia prawa** krajowego, w tym także prawa ekologicznego oraz jego świadomym wdrażaniu w przedsiębiorstwie,
2. **śledzić prace nad dokumentami planistycznymi** o zasięgu regionalnym (np. Strategia rozwoju województwa, wojewódzki plan gospodarowania odpadami, plany gospodarowania wodami itd.),
3. **wdrażać i doskonalić SZS** (w tym także w zakresie uwzględniania aktualnych i przewidywanych wymogów prawnych) oraz dążyć do rejestracji w EMAS,
4. **inicjować opracowanie kryteriów będących podstawą „utruty statusu odpadu”** czy też kwalifikacji dotychczasowych odpadów jako „produktów ubocznych” (uwaga na REACH),
5. **współpracować ze społecznością lokalną** (jest to szczególnie ważne dla zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz planujących realizację zamierzeń inwestycyjnych),
6. **unikać sytuacji braku pozwolenia na korzystanie ze środowiska** (opłaty podwyższone o 500 % lub naruszania warunków korzystania ze środowiska (wysokie kary = 10 krotność stawki opłat i utrata dobrej opinii), unikać współpracy z podmiotami „wirtualnymi” i okazji za „pół ceny”,
7. ze względu na **wzrost sankcji** za naruszenia prawa ochrony środowiska **śledzić przepisy, prowadzić rzetelne ewidencje i pilnować terminów** rozliczania obowiązków sprawozdawczych.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

**Dziękuję za uwagę
i zapraszam do współpracy z KIG**

www.kig.pl